

EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (június)

JÚNIUS 30-ÁN ÉJFÉLKOR MAGYARORSZÁG ÁTADJA A STAFÉTABOTOT LENGYELORSZÁGNAK, ezzel lezárul a magyar elnökségi félév, egyúttal pont kerül a spanyol–belga–magyar elnökségi trió tizennyolc hónapos tevékenységének végére is. Mi, e rovat szerkesztői, részt vettünk az elnökségi munka előkészítésében és lebonyolításában, és valótlant állítanánk, ha azt mondanánk, nem vártuk ezt a napot, nem vágtuk a centit. A sok munka mellett azonban hangot kell adnunk el nem múló lelkesedésünknek is, hiszen testközelből megtapasztalhattuk, milyen jó érzés a figyelem, a szakmai érdeklődés középpontjában lenni, akarni és tenni az unió és benne Magyarország fejlődésért, ennek támogatása érdekében a tagállamok közötti kompromisszumok megteremtésért, illetve a tanács és a tagállamok érdekeinek legjobb tudásunk szerinti érvényesítésért az egyéb intézményekkel zajló egyeztetéseken. Hamarosan minden az elnökség átfogó értékeléséről szól majd, miközben a döntéshozatalban részt vevőknek ez az utolsó hónap, a június, az igazi hajrá időszaka volt. A belügyi területen is maradtak olyan kiemelten fontos, jelentős kérdések, amelyek lezárására vagy legalább a politikai megállapodás elérésére csak az utolsó pillanatokban nyílt mód, értve ezen azt is, hogy a belügyi együttműködés jövőjét jelentősen befolyásoló döntések meghozatalára csak június 24-én, az Európai Tanács ülésén került sor.

A magyar elnökség alatti utolsó belügyi tanácsülésre június 9-én került sor. Ez a luxembourgi tanács jelentős eredményeket hozott a magyar elnökség belügyi prioritásainak és más programelemeinek végrehajtása szempontjából.

A TANÁCS ELFOGADTA AZ EURÓPAI UNIÓ SZÁMÁRA, A 2011 ÉS 2013 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA VONATKOZÓ, A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM PRIORITÁSAIT MEGHATÁROZÓ ELNÖKSÉGI KÖVETKEZTETÉSEKET. A belga elnökség alatt felállított Harmony-mechanizmussal a tanács többéves szakpolitikai ciklust és világos módszertant fogadott el 2010 novemberében a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözés elleni küzdelem prioritásainak meghatározásához, megvalósításához és értékeléséhez. A prioritásokat meghatározó elnökségi következtetések kidolgozásához, a Harmony-mechanizmus által adott keretek mel-

EURÓPAI UNIÓ

---

lett, alapként az Europol által készített úgynevezett *OCTA 2011* (szervezettbűnözés-fenyegetettségi értékelés) szolgált. A 2013-ig következő időszakra meghatározott prioritások szerint:

- gyengíteni kell a Nyugat-Afrikában tevékenykedő vagy ott bázissal bíró szervezett bűnözői csoportok az irányú képességét, hogy kokaint és heroint szállítsanak az Európai Unióba és azon belül;
- mérsékelni kell a Nyugat-Balkán által az unióba szánt tiltott árucikkek kulcsfontosságú tranzit- és tárolási helyeként, valamint a szervezett bűnözői csoportok, köztük az albán ajkú szervezett bűnözői csoportok logisztikai központjaként betöltött szerepet;
- gyengíteni kell a szervezett bűnözői csoportok azon képességét, hogy megkönnyítsék az unióba irányuló illegális bevándorlást, különösen Dél-, Délkelet- és Kelet-Európán keresztül, mindenekelőtt a görög–török határon és az Észak-Afrikához közeli földközi-tengeri térségi válságövezetekben;
- mérsékelni kell a szintetikus kábítószer, köztük az új pszichoaktív anyagok unión belüli előállítását és terjesztését, meg kell akadályozni, hogy a tiltott árucikkeket – egyebek között kokaint, heroint, cannabist, hamisított árukat és cigarettát – tartalmazó szállítmányok, különösen konténerek formájában, bejusssanak az EU területére;
- küzdeni kell az emberkereskedelem és az embercsempészet valamennyi formája ellen, különösképpen célba véve az EU déli, délnyugati és délkeleti bűnözési gócpontjaiban ilyen bűncselekményeket elkövető szervezett bűnözői csoportokat;
- gyengíteni kell a vándorló szervezett bűnözői csoportoknak a bűncselekmények elkövetéséhez szükséges általános képességeit, és fokozni kell a küzdelmet a számítástechnikai bűnözés, illetve az ellen is, hogy a szervezett bűnözői csoportok bűncselekmények céljára használják fel az internetet.

Emellett a magyar elnökség bemutatta az általa szerkesztett CD-ROM és könyv formátumban is megjelent, a szervezett bűnözés leküzdésére irányuló tagállami legjobb gyakorlatokat bemutató kézikönyvet, amely korlátozott körben lesz hozzáférhető, mindazonáltal a megfelelő hozzáférési jogosultsággal felruházott, belügyi területen dolgozó kollégák hasznos ötletet méríthetnek belőle egy-egy jelenség hatékonyabb kezelése érdekében.

A TANÁCS MAGYAR ELNÖKSÉGE MINDVÉGIG KIEMELT KÉRDÉSKÉNT KEZELTE A SCHENGENI TÉRSÉG BŐVÍTÉSÉT. Jelenleg Románia, Bulgária és Liechtenstein vár a belső határellenőrzés nélküli térséghez való csatlakozásra. Júniusban

EURÓPAI UNIÓ

Luxembourgban következtetéseket fogadott el a tanács Románia és Bulgária schengeni értékeléséről, ebben rögzítették, hogy mindkét tagállam technikai felkészült a csatlakozásra, ezzel teljesítették a schengeni csatlakozáshoz szükséges feltételeket, és azt is előrevetítették, hogy a két ország esetében a bővítésről szóló döntés meghozatalára a lehető leghamarabb, de legkésőbb ez év szeptemberében visszatérnek. Liechtenstein esetében némileg egyszerűbb a helyzet, mivel az országnak a schengeni övezetbe történő csatlakozása esetén nem lesz külső határa, és nemzetközi reptere és önálló külképviselete sincs, így ha valamennyi technikai feltétel teljesítését megállapítják, rövid időn belül csatlakozhat a schengeni övezetbe.

A magyar elnökség által elért egyik siker, hogy a Frontex-rendelet módosítása kapcsán, megfeszített munka eredményeképp megszületett a politikai megállapodás a tanács és az Európai Parlament között. Csupán az ügynökségre vonatkozó rendelet módosításának formális elfogadása csúszik át a lengyel elnökségre. A módosítás leginkább az ügynökség műveleti kapacitásainak erősítését célozza, amely a szükséges technikai eszközök előteremtésén túl a humán erőforrás alkalmazásának területén is jelentős fejlődést mutat a jövőben. Tekintettel a közelmúltbeli eseményekre, senki nem vitatta a Frontex fejlesztésének, erősítésének szükségességét, a tagállami szerepvállalás határainak pontos rögzítése azonban kemény erőfeszítéseket igényelt.

A MAGYAR BELÜGYI ELNÖKSÉGI PROGRAM A TERRORIZMUS ELLENI HARC TERÜLETÉN legfontosabb feladatként az EU terrorizmus elleni fellépésének belső (EU-n belüli) és külső (harmadik országokra és nemzetközi szervezetekre irányuló) vetülete közötti kapcsolatok szorosabbra fűzését tűzte ki célul. Az alap gondolat szerint a terrorizmus globális, határon átnyúló jellege miatt a terrorfenyegetettség belső (belbiztonsági) és külső (kül- és biztonságpolitikai) vetületei nem választhatók el tisztán egymástól, ezért a terrorizmus elleni fellépés e két dimenziója sem különíthető el élesen. A lisszaboni szerződés által teremtett új keretek között különösen fontos a tagállamok, a különböző intézmények és más releváns szereplők együttműködésének erősítése, az intézkedések összehangolása. Ez a terrorfenyegetettség elemzése, az elemzés eredményének szakpolitikai célkitűzésekké formálása, az elsőséget élvező területek és projektek meghatározása és a rendelkezésre álló források allokációja során egyaránt fontos. Az egész féléves munka nyomán a belügyi tanács e tárgyban június 9-én következtetéseket fogadott el. A következtetések, rendhagyó módon, egy felülvizsgálati mechanizmust is előírnak: rendszeresen (először a következő trióelnökség végén) jelentést készít a tanács a többi

szereplő bevonásával az előrelépésekről, az együttműködés területeiről és elmélyüléséről.

A magyar elnökség kezdeményezésére a tanács szintén következtetéseket fogadott el a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) anyagok biztonságának erősítéséről szóló uniós cselekvési terv egyik horizontális intézkedésének (H. 38) megvalósításáról. Ez az intézkedés a CBRN-anyagokra specializált bűnüldözési egységek európai hálózatának felállítását írja elő a tagállamok, a bizottság és az Europol számára, 2010-es határidővel. Ennek szükségességét a stockholmi program is megerősítette. A hálózat célja a szakértők tapasztalatainak megosztása, a képzés, a legjobb gyakorlatok cseréje, végső soron eddig a CBRN-anyagok terroristák és más bűnelkövetők általi felhasználása elleni fellépés hatékonyságának növelése az EU-ban. A most elfogadott következtetések kinyilvánítják a tanács elkötelezettségét a hálózat felállításáért, és aktív részvételre hívják fel a tagállamokat, a bizottságot és az Europolit. A gyakorlati megvalósítás várhatóan a lengyel elnökség alatt veszi kezdetét.

Az EU terrorizmus elleni koordinátora félévente készít egy vitaindító dokumentumot az unió terrorizmus elleni stratégiájának végrehajtásához kapcsolódóan, ebben értékeli az aktuális feladatokat. A júniusban ismertetett összefoglaló négy területre koncentrál:

1. Megelőzés: az EU harmadik országokra irányuló tevékenysége során is nagyobb hangsúlyt kell kapnia (technikai segítségnyújtás); fontos a magánszektor és a civilszervezetek bevonása; a szeptember 11-i támadás tizedik évfordulóját meg kell ragadni az egységes, az al-Kaida propagandájával szembeni uniós kommunikációra.
2. Közlekedésvédelem: javasolja egy a politikaalkotókból és szakértőkből (közlekedési és biztonsági szektor) álló fórum felállítását, a szárazföldi közlekedés védelmének megerősítését, valamint buzdítja a tagállamokat a légi közlekedés védelméhez kapcsolódó információk megosztására.
3. Védelmi/biztonsági kutatások: a tagállamok fejezzék ki jobban biztonsági szükségleteiket, és növelni kell az együttműködést az ipar képviselőivel.
4. Vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris biztonság (CBRN): elsőséget kell adni a vonatkozó akcióterv végrehajtásának, e célból jobban ki kell használni az uniós forrásokat.

EGYÉB TERÜLETEK. A magyar elnökségi program fontos eleme volt *a közúti közlekedési jogsértések miatt kiszabott szankciók unióon belüli, határon átnyúló végrehajtásának elősegítése*. Ennek első lépése egy olyan egyszerű, költséghatékony, automatizált elektronikus információcsere-mechanizmus létre-

EURÓPAI UNIÓ

---

hozása, amely lehetővé teszi a külföldön közlekedésbiztonsági szabályokat megsértő (például gyorshajtás) gépjárművek tulajdonosainak beazonosítását. Ezáltal lehetővé válik, hogy például egy román kamionos magyarországi gyorshajtása esetén a magyar rendőrség a román gépjármű-tulajdonossal szemben ugyanazon bírságot alkalmazza, mint a hasonló cselekményt elkövető magyar esetén. Ez az információcsere-mechanizmus nem egy új, uniós adatbázis létrehozását jelenti, hanem csupán a nyilvántartás helye szerinti ország közlekedési nyilvántartásából való gyors lekérdezést. A mechanizmust felállító irányelvtervezetről a magyar elnökségnek sikerült politikai megállapodást elérnie, és a jogszabályt várhatóan 2013-tól kell alkalmazni.

A *legális migráció* területén három dosszié tárgyalása húzódott át a magyar elnökség idejére: az egységes engedélyről, a vállalaton belül áthelyezettekről, valamint a szezonális munkavállalókról szóló irányelvtervezetek tárgyalása. E dossziék a stockholmi program által előirányzott legális migrációról szóló politikai terv megvalósításának részei. Ezek közül az egységes engedélyre vonatkozó irányelv-tervezetről sikerült a magyar elnökségnek júniusban, második olvasatban politikai megállapodást elérnie. A tervezet egy egységes engedélyezési eljárás keretében (egyablakos ügyintézés) kiadható, munkavállalásra és tartózkodásra egyaránt jogosító egységes engedély bevezetését tűzi ki célul, továbbá meghatározza azokat a területeket, amelyeket illetően a harmadik országokból származó, a tagállamok területén legálisan tartózkodó munkavállalókat a saját állampolgárral egyenlő bánásmód illeti meg.

Az *emberkereskedelem* újonnan látótérbe kerülő formáival (például koldultatás, kényszermunka, rabszolgaság) szemben, a bűncselekmény transznacionális jellege miatt, európai összefogásra, az új típusok elleni koncentráltabb fellépésre van szükség. A magyar elnökség felhívta ezekre az egyre inkább fenyegető jelenségekre a figyelmet, és megkísérelte azonosítani azokat az intézkedéselemeket, amelyek szerint ez a hatékonyabb fellépés megvalósítható, és ezeket tanácsi következtetések formájában rögzítette. A következtetéseket a tanács június 9-én vita nélkül fogadta el, együtt azzal az elmúlt 18 hónapot felölelő jelentéssel, amely bemutatja a tagállamok, intézmények és az ügynökségek külkapcsolati vetületű tevékenységét az emberkereskedelem elleni fellépésben.

A tanácsulésen szereplő vita nélküli pontok között szerepelt az úgynevezett *EnvCrimeNet* felállítására való felhatalmazást nyújtó elnökségi kezdeményezés is. A tagállamok környezeti bűnözés elleni rendészeti szakegységeit tömörítő szakmai hálózat várhatóan szeptembertől kezdheti meg működését.

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn